

**Polityka Otwartego Dostępu
w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie do publikacji
naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów Akademii
Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie**

PREAMBUŁA

Kierując się zasadami transparentności i pragnąc zapewnić wszystkim otwarty i nieograniczony dostęp do wiedzy bez zbędnych ograniczeń, a także uwzględniając korzyści, jakie płyną z szerokiej współpracy i wymiany wiedzy, dążąc do uniknięcia powtarzania już wykonanej pracy, wprowadza się w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie (zwaną dalej Akademią) niniejszą Politykę Otwartego Dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników, doktorantów i studentów AGH.

§ 1.

Postanowienia ogólne

1. Ustala się prawa oraz obowiązki pracowników, doktorantów i studentów Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie w zakresie zapewnienia otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych, z uwzględnieniem innych prac/utworów stworzonych przez te osoby w związku z zatrudnieniem lub odbywaniem kształcenia w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie.
2. Pojęcia używane w Polityce Otwartego Dostępu, zwanej dalej Polityką, których definicji nie podano w niniejszym dokumencie, należy rozumieć zgodnie z definicjami przyjętymi w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1191 z późn. zm.).
3. Polityka nie narusza zapisów wynikających z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, praw własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, a w szczególności zobowiązania Twórców do rozpowszechniania utworów naukowych w sposób, który nie doprowadzi do pozbawienia ochrony prawnej innych rezultatów twórczych.
4. Niniejsza Polityka obowiązuje pracowników, doktorantów i studentów Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, a także inne osoby, z którymi Akademia zawarła umowę, o ile tak stanowią postanowienia tych umów.
5. Polityka ma zastosowanie do publikacji naukowych i danych badawczych, w szczególności powstałych w wyniku finansowania ze środków agencji finansujących badania naukowe, w których w afiliacji podano Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie.
6. W Polityce przyjmuje się następujące definicje pojęć:
 - a) **dane badawcze** – dane zebrane lub wytworzone jako materiał do analizy w ramach badań naukowych o charakterze faktograficznym w postaci liczbowej, tekstowej, graficznej czy dźwiękowej (np. dokumentów, arkuszy kalkulacyjnych, zeszytów terenowych lub laboratoryjnych, kwestionariuszy, nagrań dźwięku/dźwięku i obrazu, transkryptów, fotografii, filmów, plików danych, okazów, próbek, artefaktów, zbiorów wyjść cyfrowych, baz danych, modeli, algorytmów, aplikacji, przepływów pracy, metodologii, standardowych procedur i protokołów), prowadzonych w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie;
 - b) **metadane** – ustrukturyzowane informacje służące do opisu publikacji naukowych i danych badawczych, pozwalające na ich jednoznaczną identyfikację i umożliwiające ich wyszukiwanie;
 - c) **pozostałe dokumenty** – materiały, które nie zostały formalnie opublikowane przez akademickich i komercyjnych wydawców np. patenty, raporty, materiały dydaktyczne, preprinty, postprinty, rozprawy doktorskie i habilitacyjne, prace dyplomowe;
 - d) **postprint** – recenzowana naukowo i zaakceptowana przez wydawcę ostateczna wersja manuskryptu przed publikacją;
 - e) **preprint** – wstępna wersja publikacji naukowej (zazwyczaj artykułu), która nie została jeszcze opublikowana w czasopiśmie naukowym;
 - f) **publikacja** - utwór opublikowany, który za zezwoleniem autora został zwielokrotniony i którego egzemplarze zostały udostępnione publicznie lub utwór rozpowszechniony udostępniony publicznie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Są nimi w szczególności:
 - i. publikacje w czasopismach naukowych,
 - ii. publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji,

- iii. monografie naukowe oraz rozdziały w monografiach naukowych,
- iv. dysertacje;
- g) **Repozytorium AGH** – narzędzie informatyczne służące do deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie bieżącego dorobku naukowego Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie w postaci publikacji oraz pozostałych dokumentów;
- h) **Repozytorium Otwartych Danych Badawczych Uczelni Krakowskich (RODBUK)** – narzędzie informatyczne służące do deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie danych badawczych pracowników, doktorantów Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie;
- i) **zasady FAIR** – zasady określające sposób właściwego przygotowania, obsługi i pracy z danymi, są to:
 - znajdowalność (ang. Findable) – dane powinny być możliwe do wyszukania;
 - dostępność (ang. Accessible) – otwartość i możliwość wdrożenia;
 - interoperacyjność (ang. Interoperable) – łatwość odczytu i przetwarzania;
 - możliwość ponownego wykorzystania (ang. Reusable).

§ 2.

Otwarty dostęp do publikacji

1. Autorzy starają się zapewnić otwarty dostęp do Publikacji i pozostałych materiałów tak, aby każdy mógł mieć możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania w miejscu i czasie przez siebie wybranym, poprzez:
 - a) publikowanie w recenzowanych, otwartych czasopismach i książkach naukowych,
 - b) zdeponowanie i publiczne udostępnienie w Repozytorium AGH elektronicznej postaci publikacji naukowej w wersji preprint lub postprint.
2. Zasady przekazywania publikacji do Repozytorium AGH oraz sposób ich udostępniania określa Regulamin Repozytorium AGH.
3. Publiczne udostępnienie, o którym mowa w §2, ust. 1, zapewnia się w możliwie najszybszym terminie po opublikowaniu publikacji naukowej, nie później niż w sześć miesięcy od przyjęcia utworu do publikacji.
4. Autorzy publikacji naukowych są w szczególności zobowiązani do dołożenia wszelkich starań w celu uzgodnienia realizacji zobowiązania wskazanego w ust. 1:
 - a) z wydawcami oraz innymi użytkownikami Publikacji (np. organizatorami konferencji naukowych);
 - b) ze współtwórcami Publikacji (w przypadku utworów współautorskich), jak również z twórcami oryginałów (w przypadku utworów stanowiących opracowanie, np. tłumaczenie już istniejących publikacji).
5. W przypadku, gdy wykonanie zobowiązania wskazanego w ust. 1 nie jest możliwe, zobowiązanie to uznane zostanie za wykonane, jeżeli autor podejmie i udokumentuje wysiłki w celu otwartego udostępnienia Publikacji w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niej dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym oraz możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania.

§ 3.

Otwarty dostęp do danych badawczych

1. W odniesieniu do zasad na jakich Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie przysługują prawa do danych badawczych wytworzonych przez pracowników, doktorantów i studentów AGH stosuje się odpowiednie zapisy Regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 18/2015 Rektora AGH z dnia 9 czerwca 2015 r.
2. Autorzy, którzy dysponują danymi badawczymi, dokładają wszelkich starań w celu zapewnienia otwartego dostępu do danych badawczych wraz z powiązаныmi metadanymi, w szczególności poprzez:
 - a) opracowanie planu zarządzania danymi badawczymi, w którym określony jest rodzaj i format danych, zasady udostępniania i korzystania oraz procedury archiwizacji,
 - b) zgodność z zasadami FAIR,
 - c) zdeponowanie danych badawczych w Repozytorium Otwartych Danych Badawczych Uczelni Krakowskich (RODBUK),
 - d) doprowadzenie do identyfikowalności danych badawczych, np. za pomocą stałych identyfikatorów cyfrowych DOI, tak aby dane badawcze były możliwe do wyszukania,

- e) w przypadku pracowników i doktorantów będących kierownikami projektów badawczych lub staży podoktorskich finansowanych ze środków agencji finansujących badania naukowe, krajowych lub zagranicznych – stosowanie się do wytycznych polityki otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych lub współfinansowanych ze środków takiej agencji,
 - f) publiczne udostępnienie danych badawczych, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym oraz możliwość nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania bez ograniczeń prawnych.
3. Dopuszcza się ograniczenie dostępu do danych badawczych w myśl zasady: „dostęp otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym” (ang. *as open as possible, as closed as necessary*) w przypadku danych chronionych prawem, zasadami bezpieczeństwa lub zasadami etycznymi.
 4. Metadane, niezależnie od ograniczeń prawnych lub etycznych, powinny być zawsze udostępnione w sposób otwarty, bez żadnych restrykcji dostępu.
 5. Dane badawcze powinny być udostępniane najszybciej jak to możliwe. W przypadku danych badawczych będących podstawą publikacji naukowej oznacza to udostępnienie nie później niż w chwili ukazania się publikacji naukowej.
 6. Zasady przekazywania danych badawczych do RODBUK oraz sposób ich udostępniania określa Regulamin korzystania z Repozytorium Otwartych Danych Badawczych Uczelni Krakowskich.
 7. Pracownicy i doktoranci będący kierownikami projektów badawczych finansowanych ze środków agencji finansujących badania naukowe, krajowych lub zagranicznych, powinni stosować wytyczne polityki otwartego dostępu do publikacji naukowych finansowanych lub współfinansowanych ze środków takiej agencji.

§ 4.

Pełnomocnik do spraw Otwartego Dostępu

1. Rektor AGH powołuje Pełnomocnika do spraw Otwartego Dostępu (zwanego dalej „Pełnomocnikiem”) w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie.
2. Do zadań Pełnomocnika należy:
 - a) koordynacja prac związanych z kształtowaniem, utrzymaniem i rozwojem infrastruktury otwartego dostępu w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie,
 - b) doradztwo w zakresie najlepszych praktyk zgodnych z Polityką,
 - c) edukacja adresatów Polityki w zakresie otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych,
 - d) monitorowanie realizacji Polityki oraz raportowanie, raz do roku, wyników Rektorowi AGH,
 - e) publikowanie raportu z realizacji Polityki za poprzedni rok na stronie internetowej Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie, nie później niż do końca pierwszego kwartału następnego roku.

§ 5.

Skuteczność Polityki Otwartego Dostępu

1. Bezpośredni przełożony nowo zatrudnionego pracownika AGH jest zobowiązany do zapoznania go z Polityką.
2. Pracownicy AGH dokumentują działania podjęte w związku ze zobowiązaniami wynikającymi z Polityki, przechowują dokumentację i w razie potrzeby ją udostępniają.
3. Zasady określone w Polityce odnoszą się do publikacji i danych badawczych powstałych po wejściu w życie niniejszej Polityki.
4. Wsparcie w spełnieniu wymagań przewidzianych w § 2-3 zapewniają:
 - a) Pełnomocnik ds. otwartego dostępu;
 - b) pracownicy Biblioteki Głównej AGH;
 - c) pracownicy Centrum Obsługi Projektów AGH;
 - d) Zespół Radców Prawnych AGH;
 - e) Inspektor Ochrony Danych Osobowych AGH.